

Lathund för besiktning av lodjur

Licensjakt 2024

Information från SVA till besiktningspersoner på länsstyrelserna

KOM IHÅG!

- Se till att kropparna är tydligt och säkert uppmärkta med ID-nr.
- Förpacka kropparna så att det inte läcker under transport.
- Skicka ett referensprov i separat kuvert till SVA.
- Önskemål om återtag (eller ej) av kranium meddelas i blankett L3.

Dokumentera skabb och skador

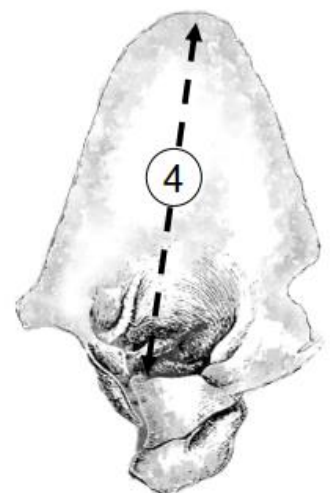
Titta och känn igenom kroppen efter skador eller förändringar samt tecken på eventuell skabb. Vid skabb hos lodjur ses som förhårdnader i huden, med krustor och ihoptovad päls. Skador, skabb eller andra fynd bör fotograferas och bilderna läggas in i Rovbase.

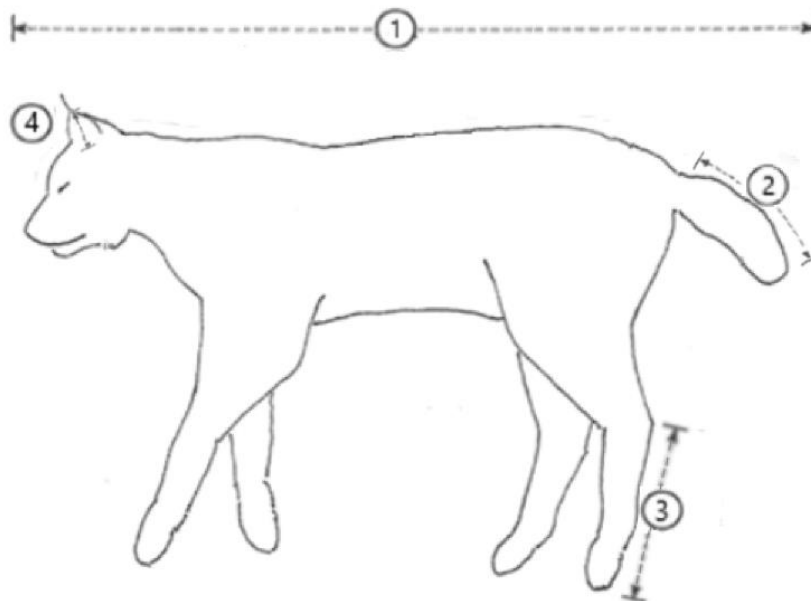
Mått och vikt

Mät på oflådd kropp och använd mjukt plastmåttband. Mått tas enligt anvisningar nedan.

Använd lämplig våg vid vägning av djuret (oflådd) och noter vikten med en decimal.

- 1. Totallängd** - Mät från nospets till sista svanskotan på utsträckt lodjur som ligger på rygg, ej kontur.
- 2. Svans/bäcken** - Svansen läggs i 90°-vinkel mot ryggraden. Mät från bäcken (svansens ovansida) till svanspets (ej svanshårets spets).
- 3. Bakben** - Avstånd från ”häl” till främsta tådynans framkant. Foten bör hållas vinkelrätt mot underbenet.
- 4. Öronlängd** - Från nedersta kanten av hörselgångens mynning till örats (ej tofs) yttersta spets.

Provtagning

I fält tas följande två prover:

1. **Referensprov till SVA** (smal hudremsa, cirka 1 x 3 cm).
 - Ta provet längs med det flåsnitt som läggs för märkning av skinnet. Skinnremsan blir ett extraprov för individen och dess DNA-analys om kroppen skulle försvinna eller vid osäkerhet att identifiera kroppen i senare skede.
 - Provet läggs i ziplock-plastpåse, **förslut noga** och **märk med Rovbase ID**
 - Skickas i SVA-kuvert till SVA. Förvara proverna i frys tills de ska skickas iväg.
 - Påse och kuvert erhålls av SVA.

Rovbase och blanketter

Registrera i Rovbase så fort som möjligt så att Rovbase-ID kan följa djuret. Ett Rovbase-ID kan tas ut för ett fältt djur redan innan man åker till besiktningen.

- För besiktning och provtagning använd **L1** och **L2** samt **L3**. Blanketterna återfinns [här](#).
- Informationen i blankett **L1** ska läggas över i Rovbases olika fält. Lägg **ej** med som bilaga i Rovabase.
- Blankett **L2** och **L3** ska skickas som en kopia med kroppen till SVA (i en tät ziplockpåse så att den inte blir blöt och oläslig). Endast **L2** läggs in som en bilaga i Rovbase.

Skicka kroppen till SVA

- Kroppen ska vara komplett, dvs. alla tår (exklusive kloben med klor), alla svanskotor, kraniet samt (för hanar) testiklar och penis ska medfölja kroppen.
- Länsstyrelsens besiktningsperson ansvarar för att uppmärkt flådd kropp inklusive huvud och referensprov tas om hand och fraktas till SVA.
- Se till att påsarna är noga och tätt förslutna så att det inte läcker vid transport.
- Kontakta SVA (e-post rovdjur@sva.se eller telefon via SVA växel 018-67 40 00) när transport planeras för att anmäla ankomstdag och ungefärlig ankomsttid.

Djurets ID och märkning av kroppen

Besiktningsperson fäster en gul vattenbeständig märklapp (erhålls från SVA) med buntband på ett av bakbenen.

Rovbase ID-nr, typ av jakt samt om återtag önskas

Gul märklapp att fästa runt bakbenet på lodjuret.

Om lodjuret är forskningsmärkt

Ange detta på blankett **L2** och kontakta SLU, se hänvisning på blankett. Har lodjuret halsband ska detta skickas tillbaka till SLU.

Material för att provta och skicka lodjuret till SVA

Innan jaktstart skickar SVA material som används för att provta och skicka fällda lodjur. Dessa kit innehåller:

- **Gul plastmärklapp samt buntband att fästa lapparna med:** 1 per lodjur, för uppmärkning med ID, fästs på kroppen, med buntband eller liknande säker infästning.
- **Liten ziplock-påse** för referensprov (hudremsa 1x3 cm) inklusive. etikett där ID-nummer ska skrivas.
- **Litet vadderat kuvert** för att skicka in referensprovet.
- **Plastsäckar, 3 stycken** för att lägga kroppen i, knyt ihop med buntband.
- **Ziplock-påse** för att skicka kopia av besiktnings (L2) - och återtagsblankett (L3).

Återtag eller ej

Om jakträttsinnehavare eller skytt som fått jakträttsinnehavarens medgivande önskar återtag av kraniet ska detta framgå på lodjurets märkning samt blankett **L3** fyllas i och bifogas kroppen.

Upplys personen om att återtag kan ansökas men kommer prövas och att det är förknippat med en kostnad.

För att lossa hörntanden sjuds kraniet i minst ett dygn. Därefter sågas en liten bit av tandroten av som sedan skickas för åldersbestämning. Vidare preparering görs ej på SVA. Kraniet fryses in vakuumpförpackad och skickas först efter kontakt med personen som önskar återtag. SVA förvarar kranier högst 6 månader.

Kranium som inte meddelas önskan om återtag, samt kranier som förvarats 6 månader på SVA kommer antingen destrueras eller skickas vidare till Naturhistoriska riksmuseet (NRM) där de införlivas i Statens samlingar och omgärdas därefter av en komplex lagstiftning som försvårar återtag.

Om jakträttsinnehavare eller skytt som fått jakträttsinnehavarens medgivande till kraniet **ej** önskar återtag av kraniet ska detta framgå i blankett **L3** som bifogas kroppen. I och med detta överläts kraniet direkt till staten.

Återtag - utanför EU

Vid export av jakttrofé utanför EU ska ansökan om CITES-tillstånd göras hos SJV. Detta görs av ägaren till kraniet. Om CITES - tillstånd inte har sökts inom ett år överläts kraniet till staten.

Mer information om hur du går tillväga finns på SJV:s hemsida.

KONTAKT MED SVA

Under lodjursjakten kontaktas Viltsektionen på SVA säkrast via telefonväxeln 018-67 40 00 under kontorstid, där meddelande kan lämnas till växeln om viltveterinär eller sekreterare inte kan ta samtalet direkt.

E-post till rovdjur@sva.se bevakas dagligen.

Bilaga 1. Syfte med provtagning och obduktion av lodjur

SYFTE MED PROVTAGNING OCH OBDUKTION AV LODJUR

SVA:s övergripande uppdrag är att följa och analysera utvecklingen av sjukdomstillstånd hos tama och vilda djur. Genom kontinuerlig datainsamling och provtagning av döda rovdjur kan hälsoläget följas, förekomst av befintliga sjukdomar bevakas och nya sjukdomar upptäckas.

Utöver hälso- och sjukdomsövervakning av rovdjur har SVA i uppdrag av Naturvårdsverket att samla in data och prover som används inom förvaltningen. SVA:s uppdrag innefattar att effektivisera, utveckla och samordna hanteringen av materialet från de stora rovdjuren och att delge detta till andra myndigheter.

Mått och provtagning i fält

Länsstyrelsens besiktningspersonal mäter och väger djuret vid besiktningen. Mått och vikt på djuren (vilket ska tas på helkropp/oflått djur) är relevanta för flera olika typer av studier där djurets storlek/kondition/hull behöver vara känt. Mått och vikt är också över längre tidsperiod intressant att dokumentera för att beskriva viltet, det jaktliga uttaget och eventuella förändringar i dessa.

Det prov som vid licensjakt på lodjur tas av länsstyrelsens personal i fält är en smal hudremsa. Hudremsan är ett referensprov som också blir ett extraprof för individen och dess DNA-analys om kroppen skulle försvinna eller om det senare blir osäkerheter kring identifieringen.

Hudskabb är en sjukdom som regelbundet förekommer hos lodjur. Genom kontroll av skabb på lodjur fällda på licensjakt kan en större andel av populationen följas än genom endast lodjur som inkommer till SVA som fallvilt. Eftersom skinnet får behållas av jakträttsinnehavare kontrollerar besiktningspersonal i fält förekomsten av hudskabb, vilket noteras i besiktningsblanketten. Blodprov vid obduktion kan sedan bekräfta skabbinfektionen.

Obduktion och provtagning på SVA

På SVA sker en omfattande undersökning och provtagning av de insända lodjur. Rutinmässiga prover – t.ex njure, mjälte, tarm, fett, blod och lunga – tas till biobanker och används för pågående och framtida forskning inom flera olika ämnen. Under obduktion på SVA dokumenteras skador, missbildningar och sjukdomar, men även data kring djuret, så som reproduktionshistorik och magsäckinnehåll för dietstudier.

DNA-prov (muskelvävnad) för individbestämning tas från samtliga lodjur och en bit tandrot för åldersbestämning tas på alla vuxna lodjur där resultaten sedan används inom förvaltningen.